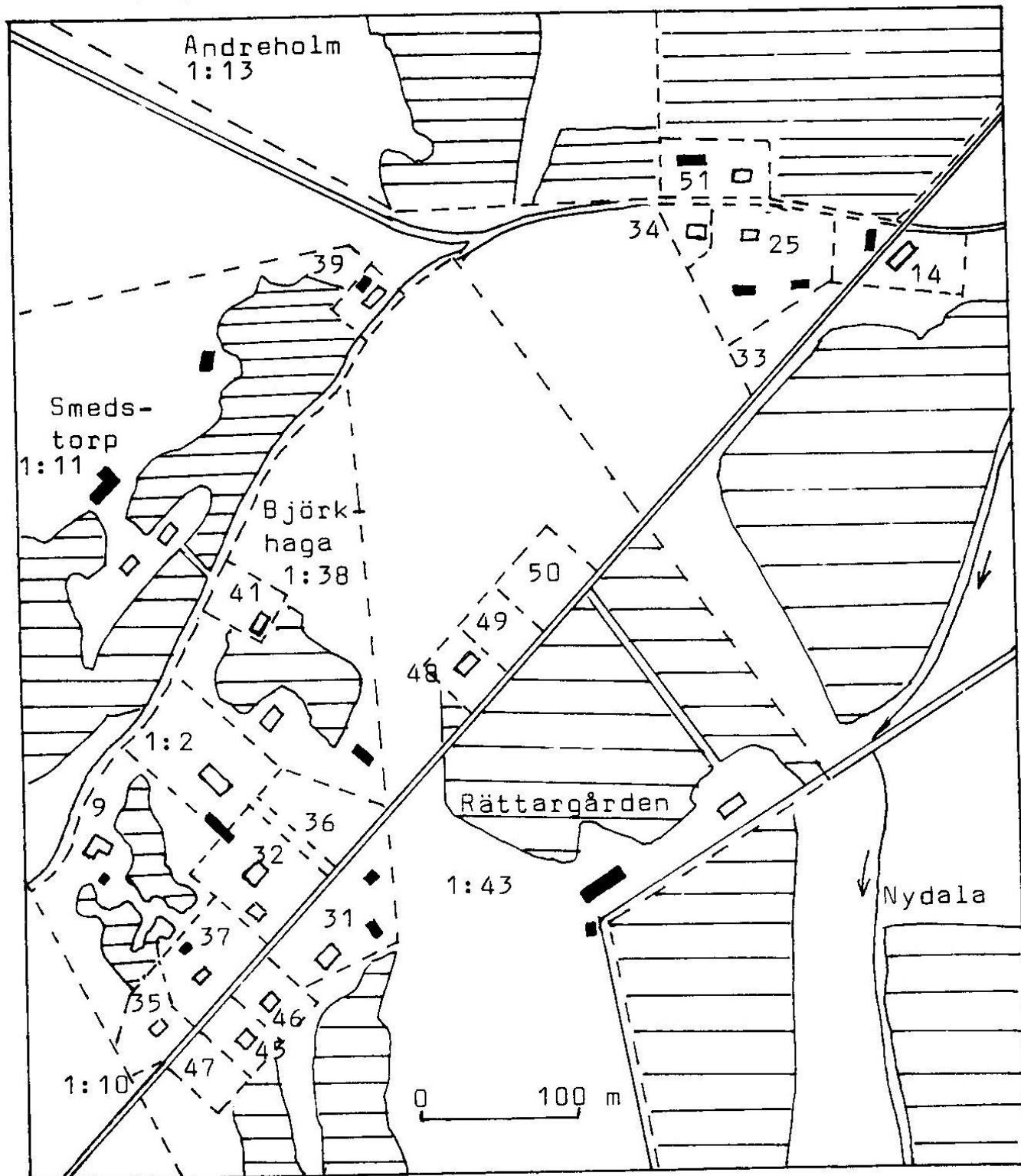
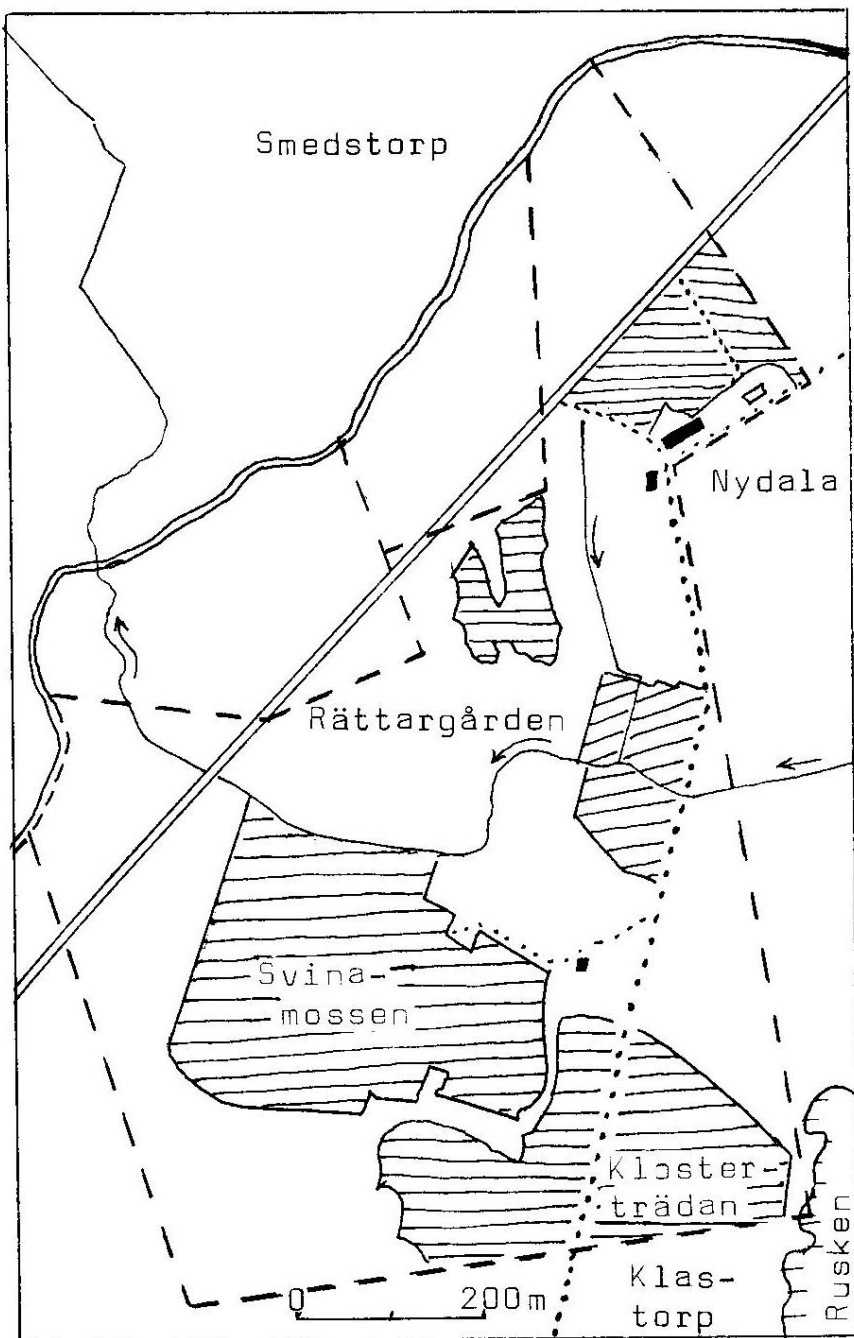


NYDALA KYRKBY Bostadshus, FoF

NYDALA, kyrkbyn





På den plats, där nu Rättargården ligger, har förr legat Nydala Bränneri. Bränneriet är inte nämnt i litteratur eller längder, men Emil Karlssons morfar, Hans Andersson i Intäkt (1804-1870), arbetade i bränneri i Blekinge 1824-1828 och kom sedan hem och blev brännmästare på Nydala, samtidigt som han var bonde i Långö

Det nuvarande huset byggdes 1906 på den gamla brännerigrunden. På tomten fanns flera källare och murar. Det är anmärkningsvärt, att huset redan 1906 försågs med dubbelkopplade fönster

På Rättargården fanns förr 2 eller 3 ladugårdar, men de var borta 1906. Den nuvarande ladugården byggdes 1927 av Emil Karlsson

Gården fick sitt namn på grund av att rättarna på Nydala ofta bodde där. Den förste, som flyttade in i det nybyggda huset 1906, var Karl Sandberg. Där bodde också en del ogifta drängar

1926 flyttade Emil Karlsson från Gåeryd till Rättargården och 1927 köpte han gården. Samma år byggde han lagård

Emil Karlsson, född 23/9 1884 i Gåeryd och död 21/11 1976 i Rättargården. Gift 4/7 1914 med
 Blenda Svensson, född 18/7 1886 i N Ryd i Hjälmseryds sn och död 24/8 1970 i Rättargården
 Lisa, född 9/5 1916 i Gåeryd
 Asta 7/12 1917 "
 Hans 11/12 1921 "

Emil brukade gården till 1949, då han överlämnade gården till sonen Hans

Emil var både kommunalt och kyrkligt intresserad och engagerad. Blenda hade varit småskollärare i bl a Sandvik Mellan 1930 och 1960 var poststationen Nydalakloster inrymd i Rättargården med Emil som föreståndare

Sigfrid Karlsson, född 6/8 1895 i Gåeryd och död 11/8 1980 i Rättargården

Emils broder som kom 1930 från Gåeryd

Anna Lisa Andersdotter, född 3/12 1846 i N Ryd i Hjälmseryds sn och död 17/12 1930 i Rättargården
 Blendas moder, som kom hit 1927 från Gåeryd. Hon hade blivit änka 1927 efter Sven Niklas Magnusson

Dottern Lisa gift 23/7 1944 med Nisse Jakobsson, som var lärare i Sandvik. De bor nu i Forserum

Dottern Asta gift 31/12 1944 med Lennart Lindberg och flyttade till Smedstorp

Hans Karlsson, född 11/12 1921 i Gåeryd. Gift 3/9 1949 med Gunborg Sandstedt, född 12/4 1928 i Svensbygd
 Lars, född 24/8 1950 i Rättargården 76 t Ålidshem
 Kristina 5/5 1953 " 75 t Annedal Gbg
 Mats 18/9 1958 "

Hans övertog gården 1949
 1987 övertog sonen Mats gården



Anna Magnusson, 1846 - 1930



A. E. KARLSSON

Rättaregården, Nydala kloster.

Född 23 sept. 1884 i Nydala socken. Hemmansägare. Kyrkoverd, led. i kyrkorådet och barnavårdsnämnden, ordf. i hästuttagningsnämnden, poststationsföreståndare.

Nydala socken.



Nydala 110, 143, Nydalakloster: 62,69 ha, 15 åker, 47,69 skog m. m. Tax. 49.600 (41.500, 8.100). Till släkten 1927, förvärvat 1949. Trä, 1907, 2 läg., 4 rum, 2 kök, lokaler för Nydalaklosters poststation. Mod. 1946. El, v, avl, cv, vv, wc, badr. Ekonomibygn., trä, 1927, för 3 hästar o. 20 nötkr. Äg. lantbr. Hans o. Gunborg Karlsson; barn: Lars, Christine.

Sveriges Bebyggelse 1955.



Rättaregårdens ladugård. (Bilder från Nydala)



Nydala Hans Karlsson i Rättaregården kör in säd 1937, Gösta Klasson (Post) åker med. (Bilder från Nydala)

Torpen i Nydala försvinner Gårdarnas utägor blir skog

Stor minskning av invånaretal på sista 100 åren

Gamla Nydalabor berättar minnen från forna dar.

Rättaregården. Det vilar något av gammal bonderomantik över det namnet. Nu är nog inte bondevrket något, som kan befinnas romantiskt. Och ännu mindre romantik har det varit under forna tider. Rättaregården, en gård under godset, ett strå vassare om inte två än torpen, vars innehavare sannoligen fick göra skäl för den magra kost, som man kunde bestå sig med. Men nu har torpen försvunnit, utägor, odlade under svett och möda på de få lediga stunder, som dagsverken på godset tillät, håller på att bli produktiv skogsmark, de små täppor, som torparhustrurna hade in på knuten har försvunnit och knappast något finns kvar, som kan minna om att här bott folk.

— Men det är tidens gång, konstaterar förre hemmansägaren Emil Karlsson på Rättaregården i Nydala.

Vi sitter i hans trevna kök. Emil Karlsson, hans fru Blenda och skrivaren. På köksbordet, vid sidan om dagens Värnamo Nyheter, ligger en bok om Nydala. Ty kärleken till hembygden, den finns kvar, kanske t. o. m. mera djup nu än tillförne, eftersom årens gång gett det hela perspektiv.

Och så blir det prat om gångna tider. Emil Karlsson berättar, då och då understödd av hustru Blenda också hon med djupa rötter i hembygden.

Själv är Emil Karlsson född i Gäeryd, där fadern hade en gård. — Vi var många syskon, berättar han, och det gällde att tidigt hjälpa till med försörjningen.

Men han är inte bitter på något sätt. Tvärtom värdesätter han att han tidigt fick lära sig att arbeta och just arbetet är något som man skall hålla i helg, säger han.

— På den tiden var torpen många under Nydala gods, berättar han. Nu finns det väl knappast något kvar. Det har inte blivit modernt att odla jorden nu. Och fortsätter det så här, ja då kommer väl alla jordbruk så småningom att bli oödemman.

Se det är så, fortsatte Emil Karlsson, att nu när en bonde och hans maka blivit så gamla, att de skulle kunna njuta av frukterna av ett hårt livsverk, då är det ingen av barnen, som vill fortsätta verket. Och skulle det vara någon, som ville fortsätta, ja då blir det så kostsamt att lösa ut syskonen, att de knappast orkar med detta.

Emil Karlsson tittar ut genom köksfönstret medan han filosoferar över tillvarons krångligheter. För hans eget vidkommande är problemen lösta: sonen har övertagit jordbruket och själv njuter



Förre hemmansägaren Emil Karlsson och hans fru Blenda har många minnen från gangna tiders Nydala.

han tillsammans med sin maka ett välförtjänt otium.

Gamla minnen . . .

Vi pratar om gamla Nydala, det Nydala, som Emil Karlsson minns från barnsåren.

— Då var godset det centrala i bygdens liv, berättar han. Här fanns en godsägare, som hette Gustaf von Geijer, och då var det liv och rörelse. Livrklädda kuskar, som hämtade förnäma gäster, som skulle vistas på godset, var ställiga att beundra. De visste sitt värde också, skall jag tala om!

Emil Karlsson berättar om jakter, där han själv var med som drevpojke.

— Fast det blev inte så mycket skjutet, trots att det fanns uppjö med drevfolk och gott om vill, sa han med ett leende, och tillade: Men det var väl inte så mycket för jaktens skull, som herrarna kom hit, det var väl deras sätt att skaffa sig avkoppling.

Bränneri hade man i Nydala också.

— Då körde man i foror till Jönköping med stora tunnor på kärrflaket, berättade han vidare. Jag minns en gång, när jag och en kamrat skulle gå från skolan. Då kom det en forbonde och när han kom ikapp oss ville han bjuda på brännvin och tog fram en skopa. Men vi var rädda, min kamrat och jag, och ville inget ha. Då tog han fram var sin sockerbulle åt oss, och det smakade bättre!

. . . glöms aldrig

Han blåddrade i boken om Nydala. Fru Blenda visade bilder från kyrkan.

— Tänk vad dom kunde på den tiden, sa hon, och visade en bild av rosettfönstret i Nydala klosterkyrka. Allt är hugget i sten!

— Ja, sa Emil Karlsson, hur bar dom sig åt!

Snöblandat regn skymde sikten mot vägen, där en och annan långträdare brummade förbi.

— Det blir nog mera oväder, konstaterade hr Karlsson.

— Här är bra marker, sa han vidare, som ger god åring, men numera skall det ju drivas kreaturslöst. Fast här har vi djuren kvar.

Och skogen sen. Jag minns, sa han, när det var storskog här på Nydala, som var så hög, så när man gick på gamla stigar, såg man knappast himlen mer, än som strimma högt upp.

Men så kom avverknings-tiderna. Skogen försvann och nu är det bara skräp kvar.

Både Emil Karlsson och fru Blenda var pessimistiska, när det gällde Nydalas framtid.

— 1868 bodde här 1.819 personer i Nydala, sa hr Karlsson, nu är det inte mer än litet över 600 kvar. Och dom försvinner väl dom också.

Det enda, som blir kvar, är väl bensinmackarna, och dom får väl påminna om att här verkligen bott folk en gång också i Nydala.

Ben.